

haki kwa wanawake

Women's Initiatives for Gender Justice

Anna Paulownastraat 103, 2518 BC The Hague, the Netherlands Tel: +31 (0)70 365 2042
Fax: +31 (0)70 392 5270 info@iccwomen.org www.iccwomen.org

BARAZA KUU ISIYO NA MPAKA

Maonyi kuhusu kituo cha mwanjisho ya wanawake kuhusu haki kufuatana na GENDER

Sisi nini kikundi kinachopigania haki za wanawake kinachotumika juu ya:

- o Maendeleo ya sheria, haki kwa wanawake isiyo na mpaka
- o Uchunguzi wa kuheshimishwa na utumiaji wa statut de Rome kupitia kurti, hasa zaidi vipindi vinavyo angalia wa wanawake
- o Kufahamisha wanawake kuhusu vitabu vya haki ama sheria zinazo kinga kila binadamu pasipo kufuata mipaka ya inchi, zaidi sana ile inayo itwa statut de Rome
- o Shuruliko ya wanawake wenyi kujereuliwa ama wenyi kupona kimateka na hamu yao kushiriki utafuti kwa nzia za kupewa haki na amani
- o Kundelesha haki za wanawake na usawa kati ya muke na mume.

Tunajitahidi kutoa mafasrio juu ya kurti isiyo na mpaka kwa vituo visivyo vya serkali katika inchi na zile za kigeni, kufuatilia utafauti, kupigania wanawake wa tumike kwa kurti hiyo na kuchunguza hata wenyi kutumika pale wawe wenyi kujua vema haki ya wanawake, kupanusha ama kuendelesha makubaliano ya sheria isyo na mpaka (statut de Rome) duniani, kusaidia inchi katika mabadiliko ya sheria zinazo elekea makubaliano ya sheria isyo na mpaka inayohukumu mauwaji ya kiyolela (statut de Rome), kufahamisha haki za wanawake.

Sheria kwa wanawake na kurti

Kwa mara ya kwanza duniani, makubaliano unayounganisha inchi mbalimbali ilishimika kurti (statut de Rome), ilikubali ama kutambua ya kama: Ubakaji; Utumwa kwakutumia sehemu za mwili ya kinakike ama ya kinaume (esclavage sexuel); Usharati wa makazo (prostitution forcée); Kumulazimisha mke kuchukuwa mimba asipopenda (grossesse indésirable); Kumtendea mtu kwa kinguvu ili awe tasa; Kumtendea mtu ujeuri unaoelekeza hali ya kiume ama ya kike; Uchuuzi wa binadamu (hasa ya wanawake na watoto); Ubakaji wakati wa vita, mauwaji wa rahia kiyolela (crime de guerre) ama mauwaji na nia ya kumaliaza kabila Fulani (génocide). Kurti hiyo inalazimishwa kufuatilia na kufanya utafauti sawa sehemu kubwa ya ukomo wake.

Musimamo katika makubaliano ya Roma juu ya haki za wanawake inayoelekea:

- Maana ya mauwaji ya rahia kiyolela, mauwaji ya kutafuta kumaliza kabila ama génocide, mauwaji ya rahia wakati wa vita (crime de guerre ou crime contre l'humanité)
- Usaidizi na kushindikizwa kufatana na hali ya kinake ama kinaume katika jamii kwa wale waliojereuliwa ama wale washahidi
- Uwepo wa mtu aliye na maarifa na maelezo kwa kutunza vidonda vya moyo vinavyo tokana na ubakaji
- Namna ya upekee ya kuchungwa kwa wanawake
- Kuheshimu usawa kati ya wanaume na wanawake katika kurti hiyo
- Uwepo wa mashauri ya kisheria juu ya GENDER.
- Mpango wa upekee unayo elekea alama na maulizo.